



Onderwerp Startnotitie integrale nota jeugd

Start uitvoering Februari 2019

1. Inleiding

De vorige nota jeugd (2013/469125), Samen voor jeugd – beleidskader, werd eind 2013 geschreven. Deze nota besteedde aandacht aan zowel de sociale basis als aan meer specialistische steun en hulp. Door de omvangrijke nieuwe taken die op de gemeenten afkwamen met de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 lag de nadruk op het bieden van goede zorg aan kinderen en gezinnen met complexere vragen en problemen. Met deze integrale nota jeugd willen we nadrukkelijker de verbinding leggen tussen de verschillende terreinen van belang voor het welzijn van alle kinderen en jongeren in Haarlem en op deze terreinen onze ambities voor de komende vier jaar formuleren. Bovendien hebben we nu vier jaar ervaring met de gedecentraliseerde taken en willen nog meer nadruk leggen op de transformatie en preventie.

Voor het schrijven van deze startnotitie is input opgehaald bij jeugdigen, (pleeg)ouders, uitvoerend professionals en managers/bestuurders. De startnotitie dient als basis om het gesprek over de nota verder met hen en met de commissie samenleving te voeren.

2. Doelgroep

Centraal in deze integrale nota jeugd staan alle ruim 43.500 kinderen en jongeren tussen de 0 en de 23 jaar in Haarlem. De doelgroep loopt tot 23 om ook kwetsbare jongvolwassenen de juiste steun te kunnen bieden in de overgang naar volwassenheid.

Ook ouders en (mede)opvoeders behoren tot de doelgroep daar waar het gaat om ondersteuning en hulp bij het vervullen van hun rol als opvoeder.

3. Doelstelling

Voor het opvoeden van kinderen en jongeren zijn ouders en medeopvoeders in de eerste plaats zelf verantwoordelijk, evenals jongeren dat zijn voor de keuzes die zij maken bij het opgroeien. Zij kunnen daarbij de mogelijkheden in hun netwerk en de faciliteiten in de sociale basis benutten.

Als gemeente willen we alle kinderen en jongeren in Haarlem de basis bieden om gezond en veilig op te kunnen groeien en zich te kunnen ontwikkelen en ontplooiën zodat zij nu en later actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Als gemeente willen we dat passende hulp tijdig beschikbaar is en gevonden wordt. Jeugdigen en ouders hebben daarbij zoveel als mogelijk zelf de regie over deze hulp en geven zelf aan wat zij kunnen en wat zij nodig hebben.

4. Opbouw nota

De opbouw van de integrale nota zal er op hoofdlijnen als volgt uit zien:



- Inleidend deel: voorwoord, aanleiding, doelgroep, doelstelling, samenhang met onder andere Sociale Basis, Sociaal Domein en gebiedsgericht werken
- De inhoudelijke basis: de basis van de nota wordt gevormd door de ontwikkelgebieden van belang voor het welzijn van alle kinderen. De beschrijvingen van de ontwikkelgebieden te samen geeft aan welke inzet gepleegd wordt om ieder kind een goede basis te bieden. Zie voor de uitwerking paragraaf 5, 6 en 7.
- Blijvend leren: wijze van actueel houden van informatie, leren van vragen en ervaringen van jeugdigen, (pleeg)ouders en (uitvoerend) professionals.
- Financieel kader

5. Een goede basis voor ieder kind met de kansencirkel

De basis voor de integrale nota jeugd moet recht doen aan de opbrengst van de gesprekken met ouders, jongeren en professionals; uitgaan van kansen, talenten en beschermende factoren (zie bijlage 1). En bovendien recht doen aan het uitgangspunt dat het jeugdbeleid voor alle jeugdigen in Haarlem is, voor de grote groep jeugdigen met wie het goed gaat en voor kinderen, jongeren en gezinnen die extra steun of hulp nodig hebben.

Deze basis wordt geboden door het gedachtegoed van 'Getting it right for every child' (GIRFEC) dat in Schotland is ontwikkeld. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft geïnspireerd op dit Schotse model een Nederlandse variant, de kansencirkel, ontwikkeld (zie afbeelding hieronder). Dit hebben zij gedaan in samenwerking met de Associatie voor Jeugd en de regio Tilburg. De kansencirkel werkt met acht ontwikkelgebieden gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar beschermende factoren in de ontwikkeling van kinderen en op het VN-kinderrechtenverdrag. Ze hangen onderling nauw met elkaar samen.

De cirkel kan gebruikt worden op verschillende niveau's: Wat kan ik doen om dit kind verder te brengen in zijn of haar ontwikkeling? Wat kan ik als kind of ouder zelf doen? Aan welke ontwikkelingsthema's draagt mijn organisatie bij? Maar ook wat is er beleidsmatig nodig om alle kinderen in Haarlem de beste start te geven en optimale kansen te bieden voor de toekomst?





6. Aanzet uitwerking ontwikkelgebieden

Hieronder een voorbeeld van de onderwerpen in de nota per ontwikkelgebied. De ontwikkelgebieden zijn geen geïsoleerde beleidsonderdelen, ze hangen onderling nauw met elkaar samen.

Vrije tijdsbesteding hebben

De kans hebben om deel te nemen aan spel, sport, ontspanning of cultuur zowel thuis, op school als in de samenleving.

- Sport en cultuur aanbod
- Activiteiten op elke leeftijdsgroep
- Speeltuinen / Scouting
- Kinderwerk en jongerenwerk
- Accommodaties inzetbaar voor activiteiten jongeren

Gezond zijn

Je lichamelijk en geestelijk goed voelen. Toegang hebben tot de best mogelijke (gezondheids)zorg en ondersteuning krijgen bij het maken van gezonde en veilige keuzes.

- Geboortezorg
- Jeugdgezondheidszorg (0-4 en 4-18)
- Integrale vroeghulp
- Voorlichting alcohol en drugs
- Seksuele voorlichting
- Jongeren op gezond gewicht (JOGG)
- Jeugdhulp (behandeling)
 - Licht waar mogelijk en intensief/specialistisch waar nodig
 - Zo snel mogelijk de goede inzet
 - Zo dichtbij mogelijk
 - Zo min mogelijk schakels en gezichten

Veilig zijn

Je veilig voelen, thuis op school en in de rest van de samenleving. Beschermd worden tegen misbruik, verwaarlozing en geweld. Je veilig gedragen naar anderen toe.

- Voorlichting ter voorkoming van en aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld
- Inzet bij crises
- Veilig in en om school
- Loverboys, sexting
- Bescherming tegen criminele invloeden

Een thuis hebben

Een goede plek hebben om op te groeien, waar je verzorging en liefde krijgt. In een zorgzaam gezin, zo nodig met aanvullende hulp, als dat niet mogelijk is in een passende omgeving zo thuis mogelijk.

- Voorlichting aan aankomende ouders over ouderschap
- Vroegtijdige steun bij (dreigende) scheiding
- Ondersteuning bij het opvoeden (van licht tot zwaar)
- Ondersteuning van het gezin, problematiek ouders, schulden etc.



- Begeleiding en behandeling gericht op het thuis kunnen blijven wonen
- Verkorten van verblijf in residentiële instelling
- Werven en ondersteunen van pleegzinnen
- Uitbreiden van gezinsvarianten voor als opgroeien thuis of in een pleeggezin niet lukt
- Begeleid wonen, kamertraining, huisvesting
- Opvang en begeleiding van zwerfjongeren

Erbij horen

Erbij horen en geaccepteerd worden als deel van de gemeenschap. Hulp krijgen bij het overwinnen van ongelijke sociale-, fysieke-, economische- en onderwijskansen.

- Voorkomen discriminatie
- Armoede bestrijding
- Lichamelijke verzorging en begeleiding
- Weekendacademie
- Mentoren en maatjes
- Jeugdfonds sport en cultuur
- Toegankelijk maken en houden van sport en cultuur voor alle kinderen

Gehoord worden

Je gehoord voelen en serieus genomen worden. Kinderen en jongeren worden door ouders en medeopvoeders betrokken bij beslissingen die hen aangaan. Ook ouders en hun omgeving worden gehoord en serieus genomen.

- Werken met gedragen plannen
- Werken volgens kernwaarden (luister naar me, neem me serieus, neem de tijd voor me, etc.)
- Participatie, nieuwe democratie

Verantwoordelijkheid nemen

Een actieve en verantwoordelijke rol nemen. De kans krijgen en aangemoedigd en gesteund worden om thuis, op school en in de samenleving verantwoordelijkheid te dragen.

- Het initiëren en uitvoeren van eigen initiatieven door kinderen, jongeren en ouders
- Rolmodel zijn

Kunnen ontwikkelen

Kansen en ondersteuning krijgen om te leren en je talenten te ontwikkelen. Steun krijgen bij het ontwikkelen van kennis, vaardigheden, (zelf)vertrouwen en eigenwaarde. Thuis op school en in de samenleving.

- Meer kansen op een goede schoolloopbaan in voldoende geoutilleerde schoolgebouwen en gelijke kansen voor jeugdigen in kwetsbare posities op zo'n schoolloopbaan, vanaf de voorschoolse periode tot en met het voortgezet onderwijs
 - voortijdig Schoolverlaten
 - onderwijsachterstandenbeleid
 - school in de wijk/voorheen brede school
 - Voldoende en voldoende toegankelijke schoolgebouwen
 - IKC
- Cultuuronderwijs, in aanraking komen met culturele aspecten in primair en voortgezet onderwijs
- Aandacht voor het functioneren in een steeds internationalere omgeving



- Samenwerking onderwijs - jeugdhulp, onderwijs zorg arrangementen
- Ontmoeten en ervaringen delen

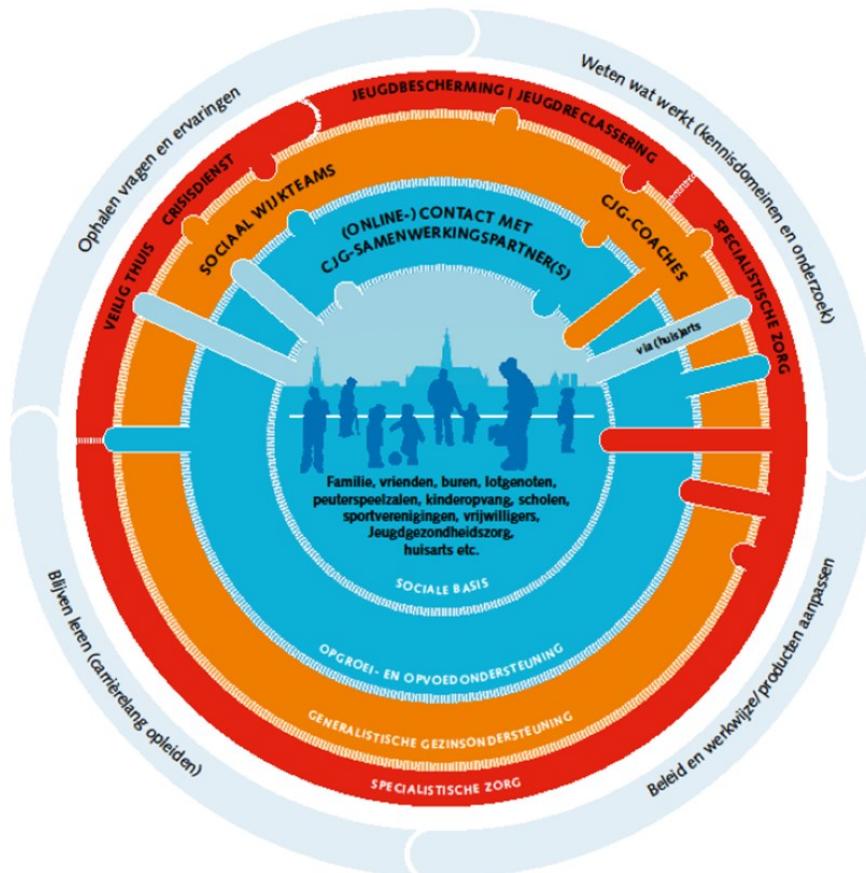
7. Indicatieve opbouw per ontwikkelgebied

Per ontwikkelgebied wordt ingegaan op de volgende onderdelen:

- Ambitie/doel komende vier jaar
- Beknopt waar staan we nu
- Wat gaan we doen om ambitie te halen
- Wat is onze rol/verantwoordelijkheid hierin, wat die van samenwerkingspartners, aanpalende beleidsterreinen
- Waar vindt de verdere uitwerking plaats (bijvoorbeeld in welke nota, projectplan, programma)

8. Aansluiting bij de inrichting van het werkveld

In het werken volgens de principes van de kansencirkel en het zorgen voor een goede basis voor ieder kind, is samenwerking tussen de sociale basis en de meer specialistische inzet daaromheen van belang. Dit sluit aan bij de onderstaande cirkel die al gebruikt wordt (er wordt nog een nieuwe versie gemaakt).





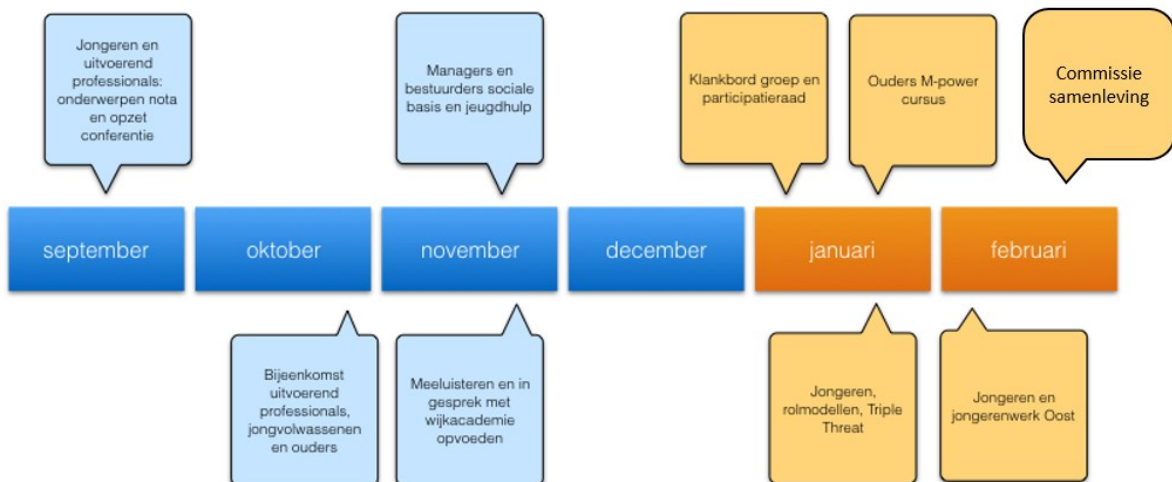
De meeste kinderen vinden voldoende steun bij hun ouders, familie en vrienden en vinden en benutten de mogelijkheden die hen geboden worden in de sociale basis (binnenste cirkel). Af en toe hebben zij een vraag, hiervoor weten zij de weg te vinden (tweede blauwe cirkel).

Voor een deel van de kinderen en gezinnen is extra ondersteuning nodig en voor sommigen specialistische (jeugd)hulp (oranje en rode cirkel). Ook voor deze kinderen geldt het belang van alle ontwikkelgebieden. Ook voor hen is bijvoorbeeld vrije tijdsbesteding, gehoord worden en verantwoordelijkheden nemen belangrijk. In alle cirkels moet oog zijn voor alle ontwikkelgebieden en de partners in alle lagen moeten wanneer nodig samen naast het kind en gezin staan om ieder kind een goede start te geven. Dit betekent ook dat het niet uit moet maken bij welke professional je met een vraag binnenkomt, samen ga je kijken hoe verder (no wrong door).

De buitenste ring is nieuw toegevoegd en geeft aan dat we met zijn allen moeten blijven leren van vragen en ervaringen, moeten weten wat werkt en ons beleid en werkwijze daarop moeten blijven aanpassen.

9. Participatie: wijze van betrekken partijen

Voor het schrijven van deze startnotitie is input opgehaald bij jeugdigen, (pleeg)ouders, uitvoerend professionals en managers/bestuurders. Op verschillende momenten zal tijdens het schrijven van de nota de ingeslagen weg (op onderdelen) bij hen getoetst worden. Dit vinden we van groot belang om te weten of we de goede dingen op goede wijze doen en om dit waar nodig bij te stellen. Hieronder een overzicht van gesprekken en bijeenkomsten rondom de totstandkoming van de nota.



Daarnaast zijn we blijvend met hen in gesprek, ook over thema's binnen het jeugdbeleid, bijvoorbeeld door:

- Gesprekken met jongeren over thema's die zij belangrijk vinden (via Stichting Stad)
- Kinderwijkraad
- Raad van kinderen (in ontwikkeling)
- Kinderburgemeester (in ontwikkeling)

Naast het bovenstaande leren we van de praktijk door:



- Met ouders, jeugdigen, uitvoerend professionals en management/bestuur casuïstiek te analyseren en op basis daarvan te kijken of aanpassingen in beleid en uitvoering nodig zijn.
- In gesprek in de wijk en op school rondom thema's met kinderen, jongeren, ouders, verzorgers, bewoners en professionals.

Uitkomsten van beide onderdelen worden meegenomen in uitvoeringsprogramma's.

10. Financieel kader

In de nota wordt een financieel kader op hoofdonderdelen opgenomen.

11. Planning en totstandkoming nota

September t/m februari	Ophalen input jeugdigen, ouders en werkveld
Januari	Startnotitie nota jeugd in informatie nota naar college
7 februari	Startnotitie nota jeugd bespreken in Commissie Samenleving
Februari t/m april	Opstellen concept nota jeugd
Mei	Conceptnota jeugd ter besluitvorming naar college
Juni	Commissie Samenleving



Bijlage: Ingrediënten opgehaald bij ouders, jongeren en Professionals

Kernwaarden van jongeren en ouders

- Luister naar me
- Neem de tijd voor me
- Zie mijn talenten
- Neem me serieus
- Help me om het zelf te doen
- Help me kiezen
- Wees eerlijk tegen me
- Bouw mee aan mijn toekomst
- Oordeel niet over me
- Geloof in me
- Sta naast me

Samenwerkingspartners: aandachtspunten voor preventie

- Uitgaan van talenten en kansen.
- Iedereen doet er toe, jeugdbeleid is voor iedereen
- Ontmoeten en ervaringen delen
- Verbinding met plekken waar mensen al komen
- Samenwerking tussen organisaties en met scholen
- Voorlichting aan aanstaande en prille ouders
- Eerder in gesprek over relatieproblemen, scheiding
- Gezondheid, aandacht voor alcohol, roken en overgewicht
- Vrije tijdsbesteding/ sport als middel om talent te ontwikkelen, een rolmodel te vinden, te ontmoeten en een bijdrage te leveren

Jonger, ouders en uitvoerend professionals geven aan:

- Sluit aan bij kinderen, jongeren en ouders
- Richt je op talenten en kansen
- Zorg voor natuurlijke aanspreekpunten, bekende gezichten
- Heb aandacht voor het verlagen van drempels
- De kracht van rolmodellen en mentoren/maatjes
- Goede samenwerking tussen professionals is van belang
- Werk aan de verbinding jeugdhulp en onderwijs

- Welke activiteiten zijn er? Waar kan ik heen met een vraag?
- Vrije tijdsbesteding is belangrijk
- De thema's seks en veiligheid, alcohol, drugs en uitgaan
- Zet in op voorkomen van criminaliteit
- Samen inzetten tegen kindermishandeling en huiselijk geweld
- Problematische scheidingen nemen toe
- Pleegzorg, kinderen hebben een thuis nodig
- Overgang naar volwassenheid

Samenwerkingspartners: speerpunten in de jeugdhulp

- Aansluiting jeugdhulp en onderwijs
- Ondersteuning en hulp aan multiprobleemgezinnen
- Zo thuis mogelijk opgroeien
- Rondom 18, kwetsbare jongeren 16-27
- Veiligheid (Veilig opgroeien en Jeugdstrafrechtketen)
- Inzetten op preventie
- Werken met gedragen plannen